

A trianoni békeszerződés egyik aláírója: Benárd Ágoston

A trianoni békeszerződés történetével foglalkozó feldolgozások elsősorban a Nagy Háborúban való magyar részvételt, a békekötés előzményeit, a magyar kormány és a békedelegáció erőfeszítéseit, majd a békekötés súlyos következményeit tárták fel. A békekötés aláírásának pillanataira már kevesebb figyelmet szenteltek, legkevésbé arra a két magyar delegáltra – Benárd Ágoston [források többször használják az Ágost alakot is] miniszterre és Drasche-Lázár Alfréd rendkívüli követre –, akik kézjegyükkel látták el a dokumentumokat. A korabeli sajtó szerint „a nevezett urak jóvátehetetlent követtek el hazánk ellen”. Másképpen ítélte meg a két magyar politikust a közvélemény és a politikatörténet. A közvélemény lassan teljesen elfeledte, a történetírásból is lassan „kikapott” a nevük, a marxista írások legfeljebb „szélsőséges jobboldali nacionalistáknak” mondták őket.

A békeszerződés tartalmáról volt ismerete a magyar kormánynak, bár reménykedtek annak bizonyos módosításaiban. Amit a legjobban sérelmeztek, az a nagyhatalmak fölényes, lekezelő magatartása volt, éppen ezért a magyar politikai élet elitje közül senki nem vállalta az „aláíró” szerepét. Mindenki tisztában volt azzal, hogy további politikai pályafutását veszélyezteti, ha a neve a békeszerződés dokumentumára kerül. A világháború elvesztését nehezen vette tudomásul a magyar társadalom és a hazai politikai élet, de az ország területének kétharmaddal való megcsonkítását elfogadhatatlannak tartotta. 1918. november 3-án Padovában – még a Monarchia részeként – a magyar katonai parancsnokság aláírta a fegyverszünetet, de november 13-án Belgrádban már a Károlyi Mihály vezette magyar kormány írta alá a fegyverletételt. Ezután már szembe kellett nézni a soknemzetiségű Monarchia kisebbségeinek követeléseivel, sorra alakultak a nemzeti tanácsok, amelyek programjai megfelelték a háború előtti cseh, morva, szlovák, román és délszláv politikai terveknek, amit már az antant „igényeihez” is igazítottak. Ezek már a történeti magyar állam területének felosztását célozták meg, amelyet a Károlyi-kormány – miután feloszlatta hadseregét – nem tudott megakadályozni. Az is kiderült, hogy a cseh, román és délszláv csapatok nem a békeszerződésig – rendfenntartási céllal – szálltak meg országrészeket, hanem azonnal megkezdték a későbbi államok szervezetét kialakítani. 1918 őszén Magyarországnak még lett volna annyi katonai ereje, hogy a megszállókat megállítsa, 1919 elején a magyar állam területe kb. a maihoz hasonló méretekre zsugorodott össze, a megszállók békés körülmények között szervezték új államukat, bíztak a pacifista politikát folytató magyar kormány tehetetlenségében.

A trianoni békeszerződés a Párizs környéki békerendszer részeként született meg, amit másfél éves előkészületi konferenciák előztek meg. A béketárgyalások 1919. január 18-án kezdődtek, ezeken a négy nagyhatalom – Franciaország, Nagy-Britannia, Olaszország és az Egyesült Államok akarata érvényesült, a legyőzött államok képviselői is részt vehettek – különösebb ráhatás nélkül – a tárgyalásokon, majd egyetlen feladatot kellett teljesíteni: aláírni a békeszerződést. Igaz, születtek remények, pl. a Tanácsköztársaság hadserege által visszafoglalt Felvidék kapcsán, de a csapatok visszavonása esetén a franciák megvillantották a tárgyalásokon való részvétel lehetőségét. Ebből nem lett semmi, sőt a román hadsereg megszállta Magyarország újabb területeit. A rendkívül feszült helyzetben – a Nemzeti

Hadsereg segítségével – új konzervatív rendszer épült ki Horthy Miklós vezetésével, akit a párizsi békekonferencia megfelelő partnernek tekintett, így 1919 végén meghívót küldtek Magyarországnak a béketárgyalásokra.

A gróf Apponyi Albert vezette magyar delegáció etnikai, néprajzi, történelmi munkák és érvek tucatjával érkezett meg Párizsba 1920 januárjában, amit nem vettek figyelembe, sőt a magyar küldöttséget a tárgyalások idején „házi őrizetben” tartották. Apponyi Albert csak a békefeltételek véglegesítése után – 1920. január 16-án – kapott szót. Egyáltalán nem nyílt lehetőség a román, a délszláv és a csehszlovák területi és etnikai érvek, a hamis kérdőívek megcáfolására. Itt derült ki, hogy egyetlenegy kíváncsi volt Magyarországgal szemben, hogy két megbízott írja alá a kész szerződést.

A megbízottak kijelölése „külön” történet. Valójában egyetlen politikus sem volt hajlandó az „aláíró” szerepére, a Teleki-kormány lemondott, ezért alakult meg Simonyi-Semadam Sándor vezetésével az a kormány, amely egyetlen feladata a kényes helyzet megoldása lett. Az 1920. május 28-i kormányülés első pontja éppen az aláírók kijelölése lett. A miniszterelnök tájékoztatása szerint Horthy kormányzónál megjelent Fouchet francia főmegbízott, aki értesüléseire hivatkozva közölte, hogy ragaszkodnak Teleki Pál külügyminiszter hivatalában maradásához. Ugyanis Teleki kijelentette, hogy ha neki kell aláírni a békeszerződést, megteszi, de azonnal lemond. A kormányfő azért agított Teleki „szerepéhez”, mert tud franciául, míg más kormánytag nem. Fouchet ezzel nem értett egyet: „a francia nyelvtudás nem játszik szerepet az aláírásnál, miután az illetőnek az aláírás aktusán kívül semminemű más szerep nem jut.” Ezért a háború legnagyobb győztesének kívánsága miatt a kormány elállt Teleki Pál külügyminiszter szerepétől. Ezt követően bonyolult vita bontakozott ki: Ferdinandy Gyula igazságügyi miniszter Benárd Ágoston népjóléti és Emich Gyula kereskedelemügyi minisztert javasolta. Benárd Ágoston esetében érveként hozta fel, hogy családja francia eredetű, kiválóan beszél franciául, viszont Benárd bizonyos feltételek miatt nem vállalta ezt a szerepet. Emich Gyula a békeszerződés aláírását ugyan vállalta volna, de a franciákkal megkötendő gazdasági szerződést már nem, mert mindkét ügy olyan súlyos dolog, hogy nem mehet bele, hogy mindkét okmányon az ő neve szerepeljen. Ha mégis így akarják, akkor ő lemond és távozik. „A miniszterelnök azt javasolta, hogy a franciákkal kötendő gazdasági szerződést ő és a külügyminiszter írja majd alá, Emich Gyula lemondását pedig nem fogadja el. Az ügy úgy bonyolódott, hogy a miniszterelnök Bernádot és Ferdinandy igazságügyi minisztert terjesztette elő szavazásra, viszont ők „nem vállalták a megbízást”. Ferdinandy elmondta, hogy nem tud franciául, ráadásul Kassán született, amit most elcsatolnak. Ezután ismét Emich Gyula megbízása került előtérbe, aki viszont mereven ragaszkodott előbbi nyilatkozatához.

Haller István kultuszminiszter báró Korányi Frigyes pénzügyminisztert javasolta, aki egyik megbízást sem vállalta, mert aggályai megegyeznek a kereskedelemügyi miniszterével, valamint éppen előkészítés alatt vannak az adótörvények, „és főleg emiatt nem volna abban a helyzetben, hogy Párizsba kiutazzék”. Valóban patthelyzet volt, de az ülésről hat miniszter hiányzott, ami nem volt véletlen. Még az a javaslat is elhangzott, hogy a békeszerződést a miniszterelnök írja alá, aki ezen felháborodott. A jegyzőkönyvből idézve: „Ekkor Benárdnak mentőötlete támadt: az előző napi kormányülésen Soós Károly hadügyminiszter [aki ezen a napon távolt volt] azt mondta: hogy »ha senki, úgy ő hajlandó kimenni és a békét aláírni«. A kultuszminiszter erre Benádot és Pekár Gyula államtitkárt javasolta, mire Ferdinandy Soós tábormokot és Pekár Gyulát javasolta.”

A vita végén a kultuszminiszter megjegyezte, hogy a „magyar nép 90%-a egészen közönyösen veszi az aláírást”. Ekkor, a vitában mindvégig hallgató Teleki Pál külügyminiszter megjegyezte, hogy a lengyel követ is ezen a véleményen van. Ezután

Simonyi-Semadam miniszterelnök átment Horthy kormányzóhoz, hogy beszámoljon neki a vitáról. Visszatérése után ismét Benárdot javasolta az egyik aláírónak, aki továbbra sem akarta vállalni, miért Haller kultuszminiszter értetlenségének adott hangot. Ekkor Teleki külügyminiszter Drasche-Lázár Alfréd (1875–1949) rendkívüli nagykövetet ajánlotta, aki értesülései szerint hajlandó lenne kiutazni Párizsba. A miniszterelnök Soós Károly hadügyminisztert, Pekár Gyula államtitkárt és Drasche-Lázár rendkívüli követet terjesztette a kormányzó elé. Alig fél óra múlva Horthy hozzájárult a javaslatához, tudomásul vette, hogy a kormány tagjai közül egyik sem akarja aláírni a dokumentumot, így egy katonára kell bízni a kérdés megoldását.

Ezt a tervet a Nemzeti Hadsereg főparancsnoksága húzta át, mivel – mint katonának – megtiltotta Soós tábornoknak az aláírást, mert ezzel örökre szégyenfoltot ejtene a katonai mundérra. A következő napon – május 31-én – a minisztertanács Benárd Ágostont és Drasche-Lázár Alfrédet jelölte ki a békeszerződés aláírójának, bár Benárd ragaszkodott ahhoz, hogy erre Horthy kormányzó levélben kérje fel. Talán a franciák is szerepet játszottak a végső döntésben, mivel nem tárgytottak attól, hogy az egyik aláíró „valóságos” miniszter legyen.

(Benárd Ágoston élete és munkása) A később elfeledett aláíró, Benárd Ágoston 1880. március 15-én született Budapesten, apja Benárd Lajos miniszteri tanácsos volt, akit I. Ferenc József magyar király „szilvágyi” előnévvel magyar nemességre emelt. A család francia eredetű volt, családon belül csak franciául beszéltek. Ágoston apja második házasságából született, iskoláit mindvégig a pesti piaristáknál végezte, majd beiratkozott az orvosi karra. Kitűnő eredménnyel zárta tanulmányait, orvosi oklevelét 1905-ben vehette kézbe, majd rövid párizsi továbbképzés után belgyógyász vagy sebész akart lenni. Egyéves önkéntesként szolgált a közös hadseregben, de az önkéntes idő letöltése után leszerelt és a munkás betegbiztosító intézetnél vállalt állást. A főváros déli területein működő biztosítónál főorvosnak nevezték ki. Közvetlen közelről tapasztalta a szegény néprétegeknél az orvosi biztosítás hiányát, így formálódott ki benne a betegbiztosítás fontossága és az egységes biztosítási forma sürgetősége. Minden héten egy napját a szegény és biztosítás nélküli betegek ellátására fordította, híressé váltak a kelenföldi és lágymányosi „bizonyes” rendelkezései. Hamarosan csatlakozott a keresztény szociális mozgalmakhoz, így aktív tagja lett a budai keresztényszocialista mozgalomnak, a Keresztény Nőtisztviselők Országos Szövetségének, a Munkások Rokkant és Nyugdíjgyejesületének. Az előbbi egyesületek látszólag eltérő társadalmi szemléletet képviseltek, azonban a betegbiztosítás kérdésében azonos nézeteket vallottak. Benárd már egyetemi hallgató éveiben vezető szerepet játszott több ún. keresztényszocialista mozgalomban.

Orvosi oklevelének átvétele után a budapesti orvosi kar belgyógyászati klinikáján gyakornok, 1907–1909 között sebészeti klinikán műtönövendék, 1909-ben európai tanulmányútra ment, ennek során hosszabb időt töltött Lorenz professzor bécsi sebészeti klinikáján. Hazatérése után a budapesti I. kerületi Munkásbetegpénztár sebészeti osztályán segéd-, majd 1913-tól főorvos. Az első világháború kitörése napjaiban jelentkezett katonaoorvosi szolgálatra, a 31-es Honvéd gyalogezred orvos főnöke lett ezredorvosként – őrnagyi rangban – ötven hónapot töltött a keleti fronton. Nemcsak orvosi tudásával, kiváló frontsebészeti tevékenységével tűnt ki, de sok esetben olyan katonai műveletekben vett részt, amikor kitűnt egyéni bátorságával. Valóban a legmagasabb katonai kitüntésekben részesült: Ferenc József-rend lovagkeresztjét, Bronz Katonai Érdemrendet, a Vöröskereszt tiszti jelvényét, Károly Csapatkeresztet kapott. Még a Monarchia katonai összeomlása előtt visszatért Budapestre, ahol az első pillanattól kezdve értetlenül állt

szemben Károlyi Mihály politikájával, sőt fegyveres alakulatot szervezett a Károlyi-kormány megbuktatására. Meg kell jegyeznünk, hogy nem ez volt az egyetlen ilyen fegyveres kísérlet, hiszen a felbomlott hadsereg különböző egységeiből egykönnyen lehetett –bármilyen politikai eszme támogatására – fegyveres csoportokat szervezni. Benárd szervezkedése ismertté vált az országos politikai hatalomra törekvők között, 1919. március 22-én – a Tanácsköztársaság kikiáltása után egy nappal – elfogták, halálra ítélték, de sikerült Bécsbe menekülnie. Itt azonnal csatlakozott a bécsi magyar jobboldali politikai körökhöz, amelyek megbízásával több antibolsevista katonai akcióban vett részt: ezek közül kiemelkedett a tiroli és a stájerországi parasztok felfegyverzése, amely sikerrel vette fel a küzdelmet a kommunista munkásegységek ellen.

1919 augusztusától, mint címzetes miniszteri tanácsos a Budapesti Kerületi Munkásbiztosító Pénztár igazgatója lett. Gyorsan emelkedett a hivatali ranglétrán: 1919. november elseje és 1920. március 14-e között a népjóléti és munkaügy minisztérium adminisztratív államtitkára, ahol a minisztérium hivatali működése új szervezeti formájának kialakítását irányította. A minisztérium belső tevékenységének megszervezése fontosabb feladat lett, hiszen a közegészségügyi és betegellátási hivatalos szervezeteket kellett kialakítani, a Belügyminisztériumból a Népjóléti Minisztériumba kellett „átcsoportosítani” az országos szervezetet. Erre még az első világháborút megelőző években fejlesztési elképzeléseket (kórházfejlesztés, anya- és csecsemővédelem, iskolaegészségügy, a vidék egészségügyének kiépítése, általános betegbiztosítás stb.) dolgoztak ki, csak a világháború miatt elhalasztották a végrehajtást. Ezeket egészítette ki a világháború alatt keletkezett újabb feladatok – hadigondozás, árvaellátás, területi elcsatolások okozta károk, az elűzött és elmenekült orvosokról és egészségügyi szakemberekről való gondoskodás, kórházfejlesztés, a biztosítási törvények kidolgozása, a háborús károk kiegyenlítése. Központi helyen a betegbiztosítás és a szociális kérdések álltak. Benárd ismert szociálpolitikus és biztosítási szakember hírében állt, éppen ezért esett rá a választás. Szervezőmunkájával és szakszerű tevékenységével elégedettek voltak, így lett 1920. március 15. és 1921. április 14. között Simonyi-Semadam Sándor, majd Teleki Pál kormányában népjóléti és munkaügyi miniszter.

Kormányzati tevékenységének legjelentősebb eseménye a trianoni békeszerződés aláírása volt a magyar kormány nevében. A békeszerződést 1920. június 4-én Benárd Ágoston Drasche-Lázár Alfréd rendkívüli követ és államtitkárral közösen írta alá. Benárd Ágoston a tiltakozás és az ellenállás gesztusaként állva írta alá a dokumentumot. Az eseményről 1930-ban a békeszerződés tízedik évfordulóján a Nap című jobboldali újságban így emlékezett meg: „Siri csendben fogadtak, és általános figyelem közepette foglaltuk el helyünket. Millerand elnök kihirdette, hogy következik a magyar megbízottak által a békeszerződés aláírása. A ceremóniamester először hozzám lépett, és felkért, írjam alá a békét. Udvariasan helytel kinnált. – Merci beaucoup, Monsieur! – válaszoltam, amint udvariasan visszautasítottam a nekem átnyújtott dísztollat is, és állva, szinte oda se nézve, félvállról, a szálló asztalán talált és magammal hozott rozsdás, puha száru tollal írtam alá a békeszerződést, majd a családi pecsétes gyűrűmmel megpecsételttem. Azután otthagytam a tollat az asztalon. Majd meghatalmazott-társam, Dresche-Lázár Alfréd írta alá. (Praznovszky Iván, a későbbi párizsi követ, aki a magyar béke delegáció főtitkára volt, még a szállóban felajánlott egy elég díszes tollat, amit erre a célra Budapestről küldtek. Érdekes, hogy a Hadtörténelmi Múzeumban őrzik ezt a tollat, amivel állítólag aláírtuk a békeszerződést, de felvilágosítottam a múzeum vezetőjét, hogy nem ezt használtam.) Egész magatartásommal dokumentálni akartam, hogy a reánk kényszerített aláírásnak a magam részéről egyéb fontosságot nem

tulajdonítok, azt nem ünnepélyes aktusnak, hanem reám nézve személy szerint és elsősorban a nemzetemre nézve reánk kényszerített és így minket nem kötelező, megalázó aktusnak tekintem.”

Amitől sok politikus tartott, hogy a békeszerződés aláírása megtöri politikai karrierjüket, Benárd esetében nem lett igaz. A Simonyi-Semadam kormány lemondása után Benárd tagja lett a következő kormánynak is. Sőt ekkor szervezte meg a Népjóléti Minisztérium szervezetét, azokat a feladatköröket, amelyek segítségével megindulhatott hazánk egészségügyének újjászervezése, megteremtődött a több központú magyar orvosképzés, megindult a kórházügy fejlesztése, a különböző szociális programok megszervezése. A társadalombiztosítási (betegbiztosítási és nyugdíjellátás) törvény alapelveinek kidolgozásán érződik, hogy e kérdésben járatos és elkötelezett szakember irányításával történt, legalább is, amíg miniszter volt. Miniszteri mandátumának leteltével ismét a munkás betegbiztosítás területére tért vissza, bár a politikai életből még nem vonul vissza. Miniszteri mandátumának megszűnése után nemzetgyűlési választókerületében beszámolt miniszteri tevékenységéről, a trianoni békeszerződést követő helyzetről, könyörtelen kritikát mondva a forradalmak utáni állapotokról.

1920–1922 között a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának a Budapest II. választóterület, 1922–1926-ben a Keresztény Egység Tábora programjával a Budapest I. választókerület nemzetgyűlési képviselője volt, bár e pártból 1924-ben – mivel véleménye szerint Bethlen István kormánya eltért a keresztény nemzeti alapelvektől – kilépett. 1926-tól visszavonult a politikai életből, az Országos Társadalombiztosítási Intézet főorvosaként működött. Ebben az időben a Nép című jobboldali újság főszerkesztője, ahol élénk publicisztikai tevékenységet fejtett ki. Politikai nézetei közel estek Gömbös Gyula programjához, 1935–1939-ben a Nemzeti Egység Pártja képviselője lett a veszprémi választókerületben.

A szélsőjobboldali szervezetekről, így a nyilaskeresztes mozgalomról rossz véleményrel volt, sőt orvosként lesújtó diagnózisa Szálasiról. Ismerte azt is, hogy Szálasi Ferencet Berlinben bolondnak és vallási tébolyban szenvedőnek tartották, maga is szükségesnek tartotta volna Szálasi elmeorvosi vizsgálatát. Éppen a suttogó pletyka miatt Szálasi több párt híve is szükségesnek tartotta volna az orvosi vizsgálatot, amire Szálasi úgy reagált, hogy „a bolondnak mindig szerencséje lehet”. A közvélemény „megnyugtatóására” látott nyomdai napvilágot Bakody Aurél – Benárd Aurél régi barátja – elmeorvos elemző írása Szálasi Ferenc elmeállapotáról. A szakvélemény elsősorban Szálasi írásait vette alapul, ami elfogadott módszer volt a korabeli elme- és ideggyógyászatban. Ezek szerint Szálasi Ferenc írásművei sok helyen zavarosak, érthetetlen, önmaga által alkotott zagyva kifejezéseket, bizarr gondolatársulásokat alkalmaz, ami a skizoid miszticizmusra vall, a megállapítás szerint igazi logikátlan frázispufogató skizofrén néptribun. Ilyen elemzések születtek például Mussoliniról és más fasiszta politikusról is. Az írásból kitűnt, hogy nem a kormányzat megbízásából születhetett ez az orvosi vélemény, de a politikában járatosok körében tisztában voltak azzal, hogy feltehetően Benárd Ágoston volt az ösztönző. Ezt maga Szálasi Ferenc is tudhatta, legalábbis erre enged következtetni, hogy a nyilas hatalomátvétel után Benárd Ágostonnak menekülni kellett. Bécsbe ment, ahová a nyilasok is követték. Benárd – más választása nem lévén – örnagyi ranggal belépett az SS orvosi szolgálatába, 1945 tavaszán amerikai fogságba esett.

Az amerikai katonai parancsnokság a fogságba esett volt politikusokat, nemzetgyűlési képviselőket külön fogolytáborba gyűjtötte össze, majd döntött sorsukról: magyar kérésre-keresésre kiadták a háborús büntéssel vádoltakat. Erre a névjegyzékre került Benárd Ágoston, mint a Horthy-korszak volt nemzetgyűlési képviselője, miniszter,

pártpolitikus, akit a Tanácsköztársaság idején halálra ítélték, sőt belépett az SS-be. Ezek olyan vádak voltak, amellyel kapcsolatban enyhítő körülményt nem alkalmazhattak. A Népbíróság 1945 végén tíz évre elítélte, amely ítéletet 1946-ban hat évre enyhítettek. A váci fegyházban töltötte büntetését, de 1949 őszén – súlyos betegségére tekintettel – szabadlábra helyezték, hogy felépülése után töltsen le hátralévő büntetését. Erre nem került sor, mert eltűnt, illegálisba vonult és Gáspár Jánusként élt Balatonkenesén. Olyan tökéletes volt az elrejtőzése, hogy – egyik fián kívül – senki nem tudott hollétéről. 1968. november 22-én hunyt el.

Érdeemes megjegyezni, szinte kitörölték a hazai történelemből, egy idő múlva senkit nem érdekelt, hogy ki volt a trianoni békeszerződés egyik aláírója. Népjóléti miniszteri tevékenysége pedig legfeljebb az orvostörténelem kutatóit izgatta. Feltehetően „felemás” egyéniség volt: a Ferenc József-i „békeidők” gyermeke, jobboldali keresztény politikus, akit szoros szálak kötöttek a szegény néprétegek felemeléséhez, orvosi hivatásának köszönhetően a munkás betegbiztosításhoz, volt katonaoorvosként a hadigondozáshoz. Mindezek a minisztersége idején kerültek be az állam legfontosabb feladatai közé. Senki nem értette meg azonban, hogy a Szálasival szembehelyezkedő ember, miért keres menedéket üldözői elől az SS orvosi szolgálatában. Talán ezekre a kérdésekre neki kellett volna választ adni, de az illegáltságban erre nem lehetett módja. Mindenesetre miniszterségének két esztendeje nagy lépést jelentett az első világháború végén romba dőlt magyar közegészségügy újjáépítése területén.

IRODALOM

- Reiner Pál: *A przeworski vasúti hídtól a trianoni palotáig. Dr. vitéz Benárd Ágoston és veszprémi kapcsolatai.* Veszprém, 1999.
- Romsics Ignác: *A trianoni békeszerződés.* Bp., Osiris, 2005.
- Tarján M. Tamás: 1920. június 4. A trianoni béke aláírása. *Rubicon*, 2001/8.
- Vizi László Tamás: *A Magyar Távíratok Intézete közleménye Benárd Ágoston nyugalmazott miniszter népbírósági hitéletéről.* /Közép-Európai Közlemények 5./ 2013.
- Vizi László Tamás: A trianoni békediktátum aláírója: a miniszter Benárd Ágoston. /Közép-Európai Közlemények 3./ 2010.
- Vizi László Tamás: Egy elfeledett magyar diplomata, Drasche-Lázár Alfréd. In *A felfedezés tudománya.* Győr, 2013, 1–9.
- Vizi László Tamás: Ki írja alá a trianoni békét? *Rubicon*, 2014/6.